

Verspijkerd en verzaagd

Hergebruik van heiligenbeelden in de Nederlandse beeldhouwkunst

18 feb – 5 jun 2017
's-Hertogenbosch

PERSBERICHT

Het Noordbrabants Museum wijdt eerste tentoonstelling aan vijf decennia hergebruik van heiligenbeelden in de Nederlandse beeldhouwkunst

's-Hertogenbosch, 13 december 2016 – Van 18 februari t/m 5 juni 2017 brengt Het Noordbrabants Museum in de tentoonstelling *Verspijkerd en verzaagd. Hergebruik van heiligenbeelden in de Nederlandse beeldhouwkunst* werk van diverse kunstenaars bijeen die gipsen devotiebeelden transformeren tot kunstwerken. Niet eerder is een tentoonstelling gewijd aan dit merkwaardige, Nederlandse fenomeen. Centraal in de expositie staat het oeuvre van de Bossche kunstenaar Jacques Frenken, die rond 1965 als eerste de afgedankte heiligen onder handen neemt. Van deze pionier worden beelden getoond die zelden of niet eerder zijn geëxposeerd. Daarnaast zijn beelden, assemblages en installaties te zien van onder meer Marc Bijl, Alexander Schabracq, Henk Visch en Moniek Westerman. In totaal zijn circa 40 werken uit diverse Nederlandse collecties bijeengebracht die samen een overzicht vormen van vijf decennia hergebruik van heiligenbeelden in de Nederlandse beeldhouwkunst. Ze vertellen veel over onze veranderde kijk op het christendom in de laatste vijftig jaar.

Marcelo Segall (Santiago, Chili, 1970), *Acheta-domestica* (detail), 2014, Collectie SmithDavidson Gallery

Marijn Morée (Den Helder, 1951), *Perseverance*, 2001, Collectie kunstenaar, Westdorpe, © Marijn Morée, c/o Pictoright Amsterdam 2017

Jacques Frenken, ('s-Hertogenbosch, 1929), *Heimwee naar Chartres*, 1964, Collectie Bas van Velzen, Amsterdam

Uniek fenomeen

Tot ver in de jaren zestig van de twintigste eeuw sierden veel goedkope gipsen heiligenbeelden en devotieobjecten de Nederlandse rooms-katholieke kerken en huizen. Door secularisatie en ontkerkelijking kwam daaraan rond de Tweede Wereldoorlog een eind. Ook het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) had grote gevolgen: het rooms-katholieke kerkinterieur werd versoberd en

Verspijkerd en verzaagd

Hergebruik van heiligenbeelden in de Nederlandse beeldhouwkunst

18 feb – 5 jun 2017
's-Hertogenbosch

opgeschoond, waardoor veel gipsen heiligen letterlijk aan de straat werden gezet. Vanaf de jaren zestig tot heden hebben kunstenaars de werken verspijkerd en verzaagd. Zij gaven deze voorwerpen een nieuw uiterlijk, een nieuwe bestemming en een nieuwe betekenis en stonden zo aan de wieg van een uniek fenomeen.

Jaren zestig

De Bossche kunstenaar Jacques Frenken (1929) is de eerste die rond 1965 de afgedankte heiligen onder handen neemt. Hij haalt ze op bij de Sint-Janskathedraal, verzaagt ze in zijn atelier of slaat ze vol met spijkers. Voor Frenken is het een afscheid van kerk en kerkelijk geloof en een zoektocht naar een nieuwe christelijke beeldtaal, maar veel katholieken reageren geschokt. Tegenwoordig behoort zijn sacrale pop-art tot de iconen van de Nederlandse kunst. Het eerste deel van de tentoonstelling bevat dertien vroege assemblages van deze pionier, aangevuld met werk van tijdgenoten. Sommige beelden zijn niet eerder geëxposeerd. In een korte VPRO-documentaire (20') uit 1967 zien we de jonge kunstenaar aan het werk. De film maakt veel duidelijk over het tijdsgewricht waarin het werk ontstond en de controverse die het oproep.

Jaren tachtig tot vandaag

Het hergebruik herleeft in de jaren tachtig en werkt door tot op de dag van vandaag. Het tweede deel van de tentoonstelling is gewijd aan deze periode. Postmoderne kunstenaars als Alexander Schabracq en Joost van den Toorn uit de jaren tachtig zien de gipsen Maria- en Heilig Hartbeelden als het 'propagandamateriaal' van de kerk. Zij combineren de beelden met kant-en-klare objecten uit de massa-industrie. Zo ontstaat er een nieuw commentaar op onze consumptiemaatschappij. Sommige beelden zijn voorzien van licht, beweging en geluid. De laatste vijftien jaar raken kunstenaars weer geïnteresseerd in de oorspronkelijke rol van de oude devotiebeelden. Gedreven stropen zij kringloopwinkels en rommelmarkten af. Met overrompelende ingrepen herijken zij de religieuze betekenis in het licht van de actualiteit.

Verspijkerd en verzaagd toont beelden, assemblages en installaties van Woody van Amen, Marc Bijl, Nicolas Dings, Jacques Frenken, Jeroen Heester, Wout Herfkens, Rudolf Holleman, Hugo Kaagman, Theo van Keulen, Lucassen, Herman Makkink, Marijn Morée, Alexander Schabracq, Fons Schobbers, Marcelo Segall, Joost van den Toorn, Jan Tregot, Henk Visch, Jan Vos en Moniek Westerman. De tentoonstelling is samengesteld door gastconservatoren Joost de Wal (kunsthistoricus) en kunstenaar Wout Herfkens.

Catalogus

Bij de tentoonstelling verschijnt in samenwerking met WBOOKS een catalogus met korte artikelen over thema, context, geschiedenis, betekenis en kunstenaars. Het eerste artikel spitst toe op de beeldhouwkunst en het hergebruik. Het tweede artikel gaat dieper in op de volksdevotie. De catalogus bevat afbeeldingen van alle circa 40 werken inclusief de gegevens. Ook zijn er drie korte interviews in opgenomen met monseigneur De Korte, bisschop van 's-Hertogenbosch, Charles de Mooij, directeur van Het Noordbrabants Museum en professor Johan Goud. Prijs: € 19.95. Te koop in de MuseumShop en de boekhandel.

Workshops voor kinderen

Het Noordbrabants Museum organiseert iedere laatste zondag van de maand gratis workshops voor kinderen tussen de 6 en 12 jaar. Tijdens de tentoonstelling *Verspijkerd en verzaagd* kunnen kinderen

Verspijkerd en verzaagd

Hergebruik van heiligenbeelden in
de Nederlandse beeldhouwkunst

18 feb – 5 jun 2017
's-Hertogenbosch

hun eigen pop- artbeeld maken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande voorwerpen, maar ook nieuwe materialen worden toegevoegd. Tijdens de meivakantie 2017 worden er extra workshops georganiseerd.

Bezoekinformatie Het Noordbrabants Museum

Het Noordbrabants Museum
Verwersstraat 41, 's-Hertogenbosch
T +31 (0)73 – 6 877 877
www.hnbm.nl

Geopend dinsdag tot en met zondag van 11 tot 17 uur.
Gesloten op maandag (m.u.v. feestdagen), Nieuwjaarsdag, Carnaval, Koningsdag en Eerste Kerstdag.

Koop tickets online via tickets.hnbm.nl

--- NOOT VOOR DE REDACTIE---

Hoge resolutie beeldmateriaal kunt u downloaden via het online persdossier
www.hnbm.nl/pers/verspijkerdenverzaagd

Voor vragen over de tentoonstelling:
Het Noordbrabants Museum, afdeling Communicatie en Marketing
Chantal Sleutjes, T +31 (0)73-6877 807 of pers@hnbm.nl

BankGiroLoterij
WIN MEER, BELEEF MEER